

LA VEU DE CATALUNYA

SETMANARI POPULAR

PRO ARIS ET FOCIS

REDACCIÓ:

Duch de la Victoria, número 9, 2.^{on}

ADMINISTRACIÓ:

Dormitori de Sant Francesch, núm. 5.

Sumari: La Carta del General, per V. Vidal.—Luxemburg.—El nen dormit, (poesia) per J. Ruyra.—El Gegant y el Nanó, (Arreglo del inglés,) per J. Maspons y Camarasa.—Moviment Regionalista.—Llibres rebuts.—Dietari del Principat.—Notes curioses, per Ramón N. Comas.—BOTLLETÍ SETMANAL: Santoral.—Efemerides.—Fires.—Festes majors.

LA CARTA DEL GENERAL

Lo acontexement de la setmana ha sigut la carta que 'l general Martínez Campos, ha dirigit á un amich seu y que ha fet pública lo periódich madrileny *La Correspondencia de España*.

No oblidarán nostres llegidors que 'l general Martínez Campos es una figura poch simpática als que treballem per la restauració de la Patria catalana; puix no sols no li deu Catalunya cap favor, sinó que sa conducta en una festa de nostres Jochs Florals á que va assistir, y certes manifestacions que feu ab ocasió de la traslació á Ripoll de les despulles del que fou nostre ilustre comte Ramón Berenguer III, nos probaren que la figura més important de les que contribuïxen á la direcció de la actual restauració borbònica, no veu pas ab bons ulls que Catalunya s'estime lo propi y desitge una llibertat que li permete desenrotllar ses energies sense cap mena d'entrebanchs.

Amichs, no obstant, de dir les coses tal com les sentim, sense que la passió 'ns fassa perdre 'l conexement, debèm confessar que la carta nos ha sorprés, per véurehi una noblesa y una eloqüència, poch acostumada entre la gent que á Espanya entrevé en la direcció de la cosa pública:

Comença la carta en qüestió, confessant que no pretent fer partit, puix regonexent que son caràcter no es bo per aquestes coses, no vol perjudicar als amichs que 'l seguirien. Declara, ab ingenuïtat, que trencá ses relacions ab En Cánovas, quan aquest feu aquella patriotera declaració d'acabar la guerra de Cuba per medi de la guerra fins á consumir el último soldado y la última peseta. Ab aquesta declaració, nos confirma en Martínez Campos, en la opinió que ja 'n teníam, de que bon conexedor de la situació de la Gran Antilla, sapigué veure de lluny, quan la matexa intel·ligència de 'n Cánovas, se

dexá portar per los irreflexius entusiasmes encomenats á les masses patriotes per los grans diaris rotatius, que lo que convenia á Cuba pera retornarli la desitjada pau, no eren soldats y municions, sinó reformes de caràcter autonomista, que la dexessen moure ab complerta llibertat. Es veritat, que ni aleshores, ni are, es capaç en Martínez Campos d'arribar fins al grau que es d'absoluta necessitat, però sigui com sigui, lo sol fet de separarse de 'n Cánovas per una diferencia de criteri tan radical, proba que la intel·ligència del general, no es d'aquelles vulgars, que s'dobleguen devant d'un prestigi, com lo que entre 'ls seus tenia 'l difunt Sr. Cánovas del Castillo.

La figura d'aquest estadista la pinta de má mestra en poques ratlles: ratlles que son molt més precioses, per quan han vingut precisament pochs dies després del assassinat del que fou president del Concell de Ministres, y mentres encare se sentia la flayre de les exagerades alabances que li ha tributat la premsa de tots colors. Copiém les matexes paraules, sense traduhirles, pera que 's vege que no les modifiquem en lo més mínim.

«... era un hombre eminente, aun que mal rodeado y profundamente equivocado en estos últimos años.

»No había partido conservador; en realidad no había más que Cánovas, que se rectificaba cuando le parecía á si propio y todos callaban.

»El porta estandarte Silvela se había separado y solo quedaba la inmensa superioridad intelectual de Cánovas, que, como todos los hombres escepcionales, no tenía freno y tomaba sus caprichos como leyes, que todos, absolutamente todos debían acatar, y la verdad es que todos hemos contribuido á consolidar sus errores.»

La part principal de la carta está destinada á recomenar la necessitat de que s'unesquen totes les fraccions del partit conservador, admetentse á la agrupació silvelista, sense cap humiliació.

Les dificultats que alguns conservadors oposen á aquesta unió, que Martínez Campos creu d' absoluta necessitat, li fa creure en la impossibilitat de que 's porte á feliç terme, y per aquesta rahó al declarar que en tal cas ell se queda ab en Silvela, no com á subordinat, sinó com á lleal auxiliar, fa també constar que com lo govern actual no pot, per respectes deguts á Cánovas, fer més que continuar la total política del *quiero y no puedo*, no deu seguir regint lo pays y deuen venir desseguida 'ls lliberals d' en Sagasta.

De sa carta 's desprén també, y en açó prova que hi veu clar, que lo que més convé en los actuals moments es la resolució del problema antillà y per açó tot lo que de política tracta ho subordina á aquesta primordial necessitat. Per aquest motiu la carta acaba ab aquestes paraules, tant certes com atrevides en sa boca:

«Sens la unió, desitjo que vinga qui resolgui 'l problema de Cuba, *si es que la solució no arriba tart.*»

Ab aquesta lleugera idea, que de la carta del Sr. Martínez Campos hem donat, se compren be tota la seva importancia, y no es necessari que nosaltres hi posem cap mena de comentaris. Farem notar, no més, que la digna actitud del general, contrasta d' una manera notable ab la actitud de la casi totalitat del partit conservador, que á les poques hores de mort son quefe per les bales assassines, les qüestions de quefatura y de la conveniència de la unió ab los silvelistes, se portaren fins á tal extrem, que des de aquell dia no hi ha hagut ni un moment de pau, en lo si d' aquell partit, que com tots los d' Espanya está desacreditadísim, sense tenir altre sosteniment que 'l de la malehida plaga del caciquisme que es la pitjor desgracia del Estat espanyol.

Per lo demés, á nosaltres, com á catalanistes, nos importan molt poch totes aquestes coses. Lo descrédit dels partits es nostra esperança, y per nostra sort no l' aturaran notes aislades de sentit comú, com la que aquesta setmana ha donat lo general Martínez Campos.

V. VIDAL.

LUXEMBURG

Entre mitx dels grans estats, que ab sos nombrosos exércits semblen los árbitres de la Europa, n' existexen d' altres que per sa petita extensió, apar que han d' ésser engolits per sos poderosos vehins; y que no obstant gosan d' un grau de benestar envejable.

Entre aquests petits estats, s' hi compta lo gran

ducat de Luxemburg, un dels payssos més hermosos y més feliços de la terra. Son reduït territori, que no tindrà mes que unes vinticinch hores en la part més llarga y unes dotze en la més ampla, está enclavat entre-mitg de la Bèlgica, la França y la Alemanya, y 's veu cubert d' una riquíssima producció vegetal, entre la que ressalten sos notables camps de rosers, que son una de les millors riqueses agrícoles d' aquest petit estat.

Lo Luxemburg que havia sigut antigament una colonia espanyola, fou cedit en 1815 al rey d' Holanda, com á compensació de les perdues sofertes á Alemanya per la casa Orange-Nassau. Fins al any 1866 formá part de la Confederació germànica; pero sa part oriental s' havia cedit á la Bèlgica des de 1830, malgrat á la oposició del rey dels Payssos Baxos. Lo tractat de Londres de 1867, dexant lo Luxemburg al rey d' Holanda, lo declará al mateix temps *Estat perpetuament neutral*, disposant que fossen arrasades totes ses fortificacions.

Avuy lo governa lo gran duch Adolf de Nassau, que 'l dia 24 del mes passat celebrá lo vuytanté aniversari de son naxement, ab quin motiu tingueren lloch grans festes públiques que probaren la molta estimació que 'ls luxemburguesos senten per son soberà.

Lo govern del ducat es constitucional: lo ministeri está compost d' un president y quatre concellers y la Cambra de diputats consta de 40 representants, que cobren un sou de cinch franchs per sessió. Los diputats tenen dret á parlar en luxemburgués, francès ó alemany, donchs les tres llengues son igualment admeses com oficials dintre la Cambra.

Tots los rams de la administració pública están admirablement organitzats: en casi tots los pobles hi há illuminació elèctrica, telégrafo y teléfono. Les contribucions son estremadament reduhides, fins al estrém que molts anys no se 'n imposa cap, per que 'l govern cobreix los gastos ab los productes de les mines de ferro que te de propietat en lo territori. No es donchs gens estrany que 'ls pressupòsits se tanquin sempre ab notables *superàbits*. La ensenyança, que es gratuïta y obligatoria, s' enorgulleix d' ésser la més perfeccionada del mon, fins al punt de que ni la matexa Alemanya, pot en aquesta qüestió disputarli la supremacia. Al *Ateneu* hi assistexen més de vuytcents dexebls, que reben una instrucció esmeradísim. Després d' aquesta, poques son les cargues del Estat, donchs la llista civil del Gran Duch, es sols de 200,000 franchs, que destina á obres benéfiques; y l' exércit de 265 homens, que hi entren per rigurosa oposició, admetentse sols los que á una gran estatura,

unexen una instrucció primària esmerada y una bona conducta.

Lo Luxemburg, que te una extensió superficial de 2,587 kilòmetres quadrats, compta una població de 210,000 habitants, distribuïts en unes 200 ciutats y viles. La capital es Luxemburg, edificada sobre una roca, prop del riu Alzeta. Sa població es de uns 20,000 habitants y compta ab notables edificis y magnífichs jardins.

La llengua del gran ducat es lo luxemburgués, que presenta diferències essencials dels demés idiomes de les nacions vehines. L'escut del Luxemburg es un lleó rampant coronat, sobre camp de plata llistat ab cinch barres blaves horitzontals. També compta ab moneda encunyada ab ses armes, però seguint los tipos adoptats per los estats de la Unió llatina. Son himne nacional se titula *Mir welle bleiwe wat mir sin* (Volem seguir sent, lo que som.)

Aquest es lo petit pays, que despreciat per les grans potències y desconegut, fins de nom, per moltes persones ilustrades, dona una nova prova de que per ésser un poble feliç, rich y perfeccionat, no necessita comptar ni ab grans exèrcits, ni ab nombroses colonies, ni ab gran extensió, ni ab confusions de pobles y nacionalitats.

Sembla que Deu, dèxa viure aquestos petits estats, pera que s'hi enmiralle l'orgull dels que s'dedican á constituir les desastroses barres de nacions que s'anomenen grans potències.

EL NEN DORMIT

Pobre baylet, com s'ha adormit!...

Ha pres per llit

el fret sorral,

té per capsal

una maneta sota 'ls polsos;

mes té 'l semblant fresch y seré,

de qui dorm be,

y 'l seu somris

diu qu' es felis

y que disfruta somnis dolços.

De sos peuets arrán, arrán

les ones van

vessant son doll

ab un soroll

ple de misteri y d' armonia.

El vent de juny tebi y manyach

ab afalach

els llarchs cabells

rossos y bells

del infantó tria y destria.

• *En el sorral tot es quietut...*

No hi ha un llagut,

ni un mariner...

Pel mar planer

cap barca passa al buf de l' aura.

Sols allà al lluny, cap á ponent,

confosament,

com una llum

en mitg de fum.

brilla una vela, que 'l sol daura.

Voltat el nen de soletat,

abandonat,

dorm y somriu

tranquil, joliu,

sens de sos mals tenir consciencia.

No 'l despertém... Qui sab, qui sab

dintre aquest cap

petit y ros

el somni hermós,

que hi esponcella la ignocencia?

Pobre baylet, com s'ha adormit!

Ha pres per llit

el fret sorral,

té per capsal

una maneta sota 'ls polsos;

mes té 'l semblant fresch y seré,

de qui dorm be,

y 'l seu somris

diu qu' es felis

y que disfruta somnis dolços.

J. RUYRA.

EL GEGANT Y EL NANO

(ARREGLO DEL INGLÉS)

Una vegada varen avenirse un gegant y un nano pera anar á corre mon en busca d'aventures. Portaven ja una pila de dies de camí, quan varen toparse ab dos moros que devien ser uns ricatxos per que anaven tots carregats de riques essències y aygues d'alló més flayroses. Tan bon punt estigueren aprop, s'avança 'l nano y fa cara als dos moros: un d'ells se treu lo sabre y de cop tallá un bras al nano, ¡qué pobre! de mes fresques se'n haguera vist, si 'l gegant no hagués cuytat á la seva ajuda, repartint quatre mals tantos als moros y enviantlos com qui no fa res al altre mon. Allavors el nano, foll de rabia, talla 'l cap del moro que li havia fet perdre 'l bras y es clar, no li costá gayre perque 'l moro ja era ben mort. D'aquesta manera 'l nano quedá venjat y 'l ge-

gant se embutxacà les aygues y essencies dels moros.

L'endemà d'aquesta feta troben el gegant y 'l nano tres joves de cases bones, pero calaveres y axelebrats, tres *tenorios* com si diguessen, que montats en ayroses cavalcadures portaven una desgraciada y hermosa primpcesa que havian robada. El nano valent com ell sol, sense pensarshi gens ni mica, 's llençà contra 'ls cavallers, pero ab tan mala sort que á la primera emvestida ja hi pert un ull. Malviatje, deya entre dents, com no mes tinch un bras, pero ab lo que li havia quedat, continuava repartint singlentes á tort y á dret, que paravan ab sanch freda 'ls cavallers, cosa que comensava á desesperar al nano, fins que regoneguent sa angustiosa situació, entrà en la brega 'l gegant, vengentse obligats los tres joves á fugir més que depressa y arribant al extrém de tenir d'abandonar á sa hermosa captiva, á la que varen oferir-se com á companys y servidors, el gegant y 'l nano, y vetaquí que al cap de molts dies de viure plegats, la donzella y 'l gegant varen enamorar-se. Y 's varen casar.

Vaja, 's deya 'l nano, una altra ganga pe 'l gegant, pero com hi han mes dies que llangonisses, ja vindrà la meva. Y fentse aquesta reflexió 's quedà content; per que 'l nano tenia bon cor, açó si, mes aviat pecava de bó, que si no, ja n'hi havia per trencar els tractes ab el gegant, entornarse 'n á la vida pacífica y arreclada d'altres temps.

Donchs, satisfets tots, anavan fent camí per les més llunyes terres, y un dia á la matinada, quan tot just el sol gosava á fer fugir les estrelles del cel, veuen venir á tota una quadrilla de lladres. El nano que sí, desitjant lluirse aquesta vegada de debó, se posà á corre més valent y més decidit que may y presenta batalla á la quadrilla en pés. ¡Ay, quantes vegades estigué tocant á la mort el pobre nano! Y 'l gegant si no li costà gayre d'entrar á la lluyta, prou que li costava de surtirne ayrós; pero al fi la victoria siguié pera 'ls dos aventurers, no sens que 'l nano de resultes de l'aventura ne quedés tot nafrat y ab una cama trencada.

Los lladres morts quasi tots y fugitius els altres, varen dexar tot un tresor de joyes y de monedes que havian robat qui sab ahon y de les que 'l gegant va ferne un bonich present á la seva dama.

Aquesta vegada 'l nano va posarse pensatiu. Y 'l gegant que li fá:—Petit héroe, açó segons se veu va resultant una professió força honrosa y de molt profit; estich segur de que si se 'ns presenta ocasió de guanyar una altra victoria, ja nostra anomenada será immortal.

Mes el nano, que la esperiencia li havia fet posar enteniment, va contestar ab energia:—No company, no, que segons veig son per vos les roses y per mi les espines; jo petit devant de vos, no tan sols dexo de guanyarme la vostra consideració, sino que ni 'm merexeria la dels altres meus semblants; que son empreses massa grosses pera mi, aquestes ab que m'he envolicat. Ab açó acabá en senyal de despedida, continueu vos pel vostre camí, que jo seguiré 'l que 'm pertoca.

Y dit y fet. D'allavors ençà 'l nano fent la vida modesta de sa condició, no va tenir mes entrebanchs y va viure felíç. Molts homes grans podrian aprendre en la conducta del nano.

J. MASPONS Y CAMARASA.

MOVIMENT REGIONALISTA

ESPANYA

Catalunya.—La *Institució Catalana de Música*, ha decidit organitzar una secció de noys, que començarà ses funcions lo dia 15 del vinent Setembre. També está treballant pera la formació d'una agrupació instrumental.

Desitjosa ademés la esmentada *Institució*, de que l'art musical obtinga en nostra terra un ample conreu, se proposa donar á conexer «L'infancia de Crist» de Berlioz, y «La Passió segons sant Matheu» de Bach, traduïdes al català. Pera la bona execució d'aquestes composicions se necessita una massa de més de doscents executants.

—Avuy, l'*Orfeó Català* visitarà la vila Masnou. Acatant les disposicions de la autoritat eclesiástica, no podrà estrenar en la iglesia parroquial la tan celebrada missa del Papa Marcelo, per no permetre les disposicions del darrer Sinodo diocesà que canten en les iglésies les tres seccions reunides de senyoretas, noys y hòmens.

A la tarde donará un concert en lo teatre del Circo, compost de música popular, religiosa y clàssica, estrenantse la composició coral á vuyt veus «La bandera catalana,» lletra del distingit Mestre en Gay Saber, En Joaquím Riera y Bertrán y música del notable mestre compositor Sr. García Robles.

—Ab motiu d'esser lo passat dimecres, lo sant del mestre del *Orfeó Català*, En Lluís Millet, los coristes y socis li regalaren un magnífich rellotge y cadena d'acer ab incrustacions d'or, les partitures del *Parsifal* y del *Tristan é Isolda*, los dos volums dels *Mestres cantayres* de Wagner, lo *Tractat de instrumentació* de Gavaert y altres regalos.

Les alumnes y alguns deixebles de la Escola Municipal de Música, li feren també present d'una rica petaca y un artístich pergami policromat per l'artista Enrich Badia.

—Han sigut presentades á la empresa del Teatre Principal, pera ser estrenades per la Companyia Catalana, durant la vinenta temporada d'hivern, les següents obres: «Lo nuvi» d'En Joseph Feliu y Codina; «Deliri de grandeses» y «Comedia fl. de sigle» d'En Joseph M.^a d'Aussona «Grandeses de la terra,» d'En Lluís Quer y En Bonaventura Sanromá; y l'«Anell del prometatge» del Sr. Vidal y Bertrand.

—Lo dia 11 del mes entrant, *Lo Regionalista* publicarà un número dedicat a commemorar lo terrible dia 11 de Setembre de 1714.

—Ab motiu de la anada a Tarragona de la notable societat coral *Catalunya Nova*, tingué lloch un notable concert en l'Ateneu Tarragoní de la Classe Obrera, en lo que l'esmentat cor obtingué nutrits aplaudiments, tant en les peces originals de son mestre Sr. Morera, com en les de Clavé y Mendelssohn. Debém fer además especial menció de «Los Pescadors» de Clavé, que foren saludats ab una veritable ovació. Nostre bon company en catalanisme, lo president del Ateneu, En Joan Ruiz y Porta, en nom y representació de la mateixa entitat, posá un rich llaç de seda ab sentida dedicatòria, en lo cim de la hermosa bandera catalana que serveix de senyera als coristes de la *Catalunya Nova*. Aplegats los cantors sota l'enseny de sa societat entonaren la patriòtica cançó popular «Los Segadors», que fou rebuda ab forts aplaudiments per l'auditori.

—Ab motiu de les passades festes de Sant Magí, se celebrá a Tarragona, lo concurs coral de que tenen ja notícia nostres llegidors.

Lo Jurat concedí lo primer premi a *l'Eco Republicà* de Reus; lo segon, a la *Catalunya Nova* de Barcelona; y lo tercer, a *La Unió* de Vilaseca de Solcina.

En l'acte de la distribució de premis *La Unió* de Vilaseca, se negá a admetre l' que li pertocava, alegant que la societat guanyadora del segon premi havia d'esser declarada fora de concurs, per haver cambiat lo temps de la pesa obligada. Com es natural, no fou admesa la queixa.

Fora del local, alguns coristes feren algunes demostracions, de no gayre esperit germanívol, contra la *Catalunya Nova*; però passats los primers moments, renasqué la calma, y ls matexos autors de les aludides manifestacions, estem segurs de que están empenedits d'una actitud molt poch conforme ab la manera d'esser de nostres masses corals.

—L'inspirat poeta catalá y Mestre en Gay Saber, En Ferrán Aguiló y Vidal, ha tingut la desgracia de perdre al seu estimat pare, després de llarga malaltia.

Acompanyam al distingit poeta en son sentiment y fem prechs pera que l bon Deu haja concedit una eterna benaventurança a la ànima del finat.

—Hem rebut lo cartell de la sisena romeria anyal que la Academia Católica de Sabadell, organisa pera visitar a la Verge de Montserrat, lo dia 5 del vinent Setembre.

L'esmentat cartell está escrit en nostra llengua y també ho será redactada la llegenda de la presentalla que com los demés anys se farà a la excelsa Patrona de la terra catalana.

—Pera l' certámen d'enguany del *Centre Catalanista* d'Olot, s'han presentat 208 composicions.

—Segons notícies que tenim per certes, la companyia dramática catalana que baix la direcció del reputat primer actor don Enrich Borrás treballarà aquest hivern en lo Teatro Romea de Barcelona, ha quedat constituïda en la següent forma:

Actrui: Parrenyo, Pallardó, Puçol, Planas, Morera, Caparó, Fernandez y Masriera. Actors: Borrás (E.), Bonaplata, Fuentes, Guitart, Olivé, Martí, Virgili, Rubio, Llibre, Capdevila, Borrás (J.) y Ferrandis.

—Lo dimars passat tingué lloch la festa solemne de la distribució de premis als autors llorejats en lo certámen de Sans.

Va presidir la festa lo tinent d'alcalde En Jaume Trbal, per delegació del senyor Alcalde de Barcelona, acompanyat de la Junta directiva de la Lliga de Contribuyents, y de representants d'altres nombroses corporacions.

L'acte començá ab un patriòtic discurs de nostre benvolgut company de causa, lo llorejat poeta En Ramon Enrich Bassegoda, que fou molt aplaudit.

Després de llegida la memoria reglamentaria del secretari del Jurat, s'obrí l'plech corresponent a la poesia premiada ab la flor natural, resultantne autor lo jove escriptor catalanista En Manel Folch y Torres, que la oferí a la hermosa senyoreta Na Joana Farnés, que entre ls esclais d'entusiasme de la concurrencia y acorts de la música, passá a ocupar lo trono presidencial essent nombrada Reyna de la Festa. La música, que contribuia a donar lluhiment al acte era una banda militar: açó esplica, que la inesperienza en aquestes festes, li inspirés la idea de tocar la «Marxa reyal» en lo moment de pujar la Reyna de la Festa a l'estrado, conquistantse una forta protesta del auditori. La poesia del Sr. Torres titulada «Lo Roure Mort» fou molt aplaudida.

Los demés premis y accésits foren adjudicats:

Accésit primer, F. Ubach y Vinyeta.

Idem-segon, Ramon Masifern.

«Premi de la Lliga de Contribuyents».—J. Riera y Bertrán. Va llegirla D. E. Basté, essent celebradíssima.

Accésits primer y segon, J. Condó Sambeát, Pvre.

«Premi de la Familiar Obrera».—Enili Coca y Collado.

Accésit primer, J. Blanch y Romani.

Premi de «La Catalana» del Gas.—Joseph Alcoverro.

Accésit primer, J. Riera y Bertrán.

«Premi d'En Jaume Pahissa».—R. Nonat y Comas.

Accésit primer, Ignaci Ferrer Carrió.

«Premi d'En J. Gustá y Bondía».—F. Ubach y Vinyeta.

Aquesta poesia, d'una marcat sentiment regionalista, fou la que més aplaudiments arrencá del auditori.

Accésit primer, J. Baucells Prat.

«Premi d'En R. Florensa».—Manuel Ribot y Serra.

«Premi d'En Frederich Esteve».—J. Baucells Prat.

Accésit primer, A. Bori y Fontestá.

«Premi d'En Joaquím de Molins».—A. Bori y Fontestá.

Accésit primer, Enriqueta Paler y Trullol.

«Premi d'En J. Campeny».—Ferrán Argulló y Vidal.

Fou llegida per lo Sr. Rivas.

«Premi d'En Antoni Pujol».—J. Novellas de Molins.

Accésit primer, R. Surinyach Baell.

«Premi d'En A. Nubiola».—Artur Masriera y Colomer.

Accésit primer, J. Albanell y Vilas.

«Premi d'En Salvador Piera».—Ferrán Agulló y Vidal.

«Premi d'En Jaume Boix».—Ramón Masifern.

«Premi d'En Joan Pascual».—J. Manubens.

«Premi d'En Joaquím Folch».—J. Baucells Prat.

Accésit primer, Enriqueta Paler y Trullol.

«Premi extraordinari d'En J. Folch».—E. Coca y Collado.

«Premi d'En F. Laporta».—J. Riera y Bertrán.

Accésits primer y segon, Jaume Terri.

«Premi del jovent de la Societat organitzadora».—J. Sadera y Martí.

Accésit primer, J. Riera y Bertrán.

«Premi d'En M. Muntadas».—J. Perez y Jorba.

Accésit primer, Guillem A. Tell y Lafont.

L'acte finí ab un notable parlament de gracies del individu del Jurat En Miquel Laporta, que fou extraordinariament aplaudit.

Després, en lo mateix local de la Lliga de Contribuyents, se va obsequiar ab un delicat refresch á les autoritats, individus del Jurat y autors premiats, que hi havien assistit, pronunciantse entusiastes discursos de tons molt regionalistes.

Valencia.—Aquest any van á repetir-se á Lucena 'ls Jochs Florals en llengua valenciana, que l'any passat se celebraren per primera vegada ab gran entusiasme. Ha sigut nombrat mantenedor d'aquest certámen lo llorejat poeta En Ramón Andrés y Cabrelles.

Euskaria.—Baix los auspicis de madame d'Abbadie, qui desitja seguir les tradicions de son marit, se celebrarán lo vinent Setembre, festes euskares á Villaro.

Entre ellés hi haurá un concurs literari, adjudicantse un premi á la millor composició de tema lliure y que no tinga més de cinquanta versos; essent preferit lo que s'adapte perfectament á la música de qualsevol dels ayres populars de la Euskaria.

Galicia.—Nostre estimat company la *Revista Gallega* de la Corunya, publica una descripció detallada de la notable vetllada que la colonia gallega de Buenos-Aires dedicá á la memoria de la inolidable poetisa Na Rosalía de Castro.

Al acte que 's celebrá en lo *Prince George's Hall*, la sala més aristocrática de la capital argentina, hi assistí lo bo y millor d'aquella societat.

Lo mes important de la vetllada fou lo discurs del prevere D. Francisco Suarez Salgado, sobre 'l tema «la ánima de Galicia encarnada en Rosalía Castro.»

ESTRANGER

Austria-Hungria.—Lo día 18 d'aquest mes, lo comte Badeni, presidí, á son retorn de Galitzia, un important Concell de ministres. Sembla que convidá als homens de confiança del partit txech y del partit alemany de Bohemia á una conferencia mixta á Viena, pera discutir les bases del compromís txech-alemany del govern avans de posarlo al exámen de la Dieta de Praga.

No se sap per are quines son les bases d'aquest compromís. S'afirma, no obstant, que 's tracta d'una série de noves lleys, la principal d'elles, referent á la qüestió de les llengues y les altres relatives á la formació de curies nacionals en la Dieta y de círcols polítics en lo pays.

Lo primer ministre manifestá la intenció de no convocar lo Parlament de Viena, aquest any, en lo cas de no poder portarse á cap aquest compromís, y d'usar lo famós article 14 de la Constitució pera governar fins á nova ordre, per medi de decrets ministerials.

FRANCISCO PALANCA Y ROCA

Les lletres valencianes han tingut una bona pèrdua ab la mort d'aquest distingit escriptor, penyor eloqüent de lo que pot la voluntat del home impulsada rectament per la força d'aptituts que necessitan evidenciarse y que convertides en ambició nobilíssima lo portan á la consecució de sos destins. Per açó ningú al fer esment de la personalitat literaria del malaguanyat poeta, dexará d'oferirla á

la consideració dels sobrevivents, recordant sos únichs antecedents y posició social, sens presentar-lo com un hermos exemple digne d'ésser imitat per tots aquells que s'espantan per les contrarietats que han de contrarrestar pera conseguir la realisació d'aquelles aspiracions que son esperit ha formulades.

Del forner, del cómich, del *bedel* de la Universitat valenciana y del porter del Hospital de la provincia de Valencia, sols queda un débil recort, pero queda del qui tan modestos empleos exercí, sa intervenció influent en fer revifar entre sos compatricis l'amor á aquella llengua nadiuha menyspreuada, ses obres poétiques llorejades en públics certámens, especialment en los Jochs Florals de «Lo Rat penat,» ó llegides sempre ab gust en publicacions periódiques, y sobre tot aquelles dramátiques que 'l col·locaren en primer lloch després de la mort del inolidable Escalante, lo fundador, per dirho axís, del modern teatre valenciá.

Y bó es consignar que si be Palanca cultivá la literatura dramática castellana y obtingué éxits com lo de son drama *Valencianos con honra!* que fou aplaudit per tot Espanya, ab tot no lográ una tan alta reputació com escrivint en la llengua materna obres com aquelles *Tres roses en un pomell*.

Va morir á principis de la setmana passada. (A. C. S.)

MOSSEN FRANCESCH GALÍ Y SOLÀ, PVRE.

Era fill de Camprodon. Lo sacerdocí no fou obstacle pera que 's dedicás per molts anys á l'ensenyança. Fou professor del memorable Colegi de Valldemia establert á Mataró y lo fundador y director del acreditat Colegi de Balmes d'aquesta capital. Era doctor en Filosofia y Lletres y considerat com llatísta molt expert. Cultivá les lletres no tant com hauria hagut de ferho pera brillejar com tenia dret á sobressortir; pero axís y tot la Reyal Academia de la Historia de Madrid, lo comptava entre sos socis corresponsals. Dexa com á penyor de son talent, lo llibret d'una ópera que compongué son antich professor lo mestre García Robles. Fou escrit en elegantíssims versos llatins.

Ademés sabem que es l'autor de un devocionari *El Niño perdido* y en unió de son també malaguanyat compatrici l'apotecari D. Joseph Morer, publicá la molt ben escrita y elogiada *Historia de Camprodon*.

Va morir lo día 20 d'aquest meteix mes en lo barri de Sant Gervasi de Cassoles. (A. C. S.)

FREDERICH SERRA Y FERRER

Era un reputat professor en la ensenyança del art musical; de sos conexements extensos en la ciencia de la composició ne son testimoni varies obres que 'n havia escrites, entre elles una «Missa» á gran orquesta que s'havia tocat varies vegades en nostres iglesies, especialment en la solemne festa que desde alguns anys á aquesta part celebra á Sant Just la associació dels «Frederichs» en honor del il·lustre prelat-martre d'Utrech.

Y perque no eren escassos sos mérits, se utilisaren sos serveys com á mestre d'armonium de la Escola Municipal

de Música y lo Rector é lltre. Junta de Obra de la Parroquia de Sant Jaume l' havien nomenat mestre de capella y organista de la iglesia.

Lo dia 19 d' aquest mes, á Calella, trobá l' últim dia de son peregrinatge mortal. ¡Deu lo tinga al cell!

LLIBRES REBUTS

RAMÓN RAMÓN (RAMONET R.).—*Cent refrans estiragassats y comentats*.—Imitació á Fra Anselm.—Barcelona, 1897.

Com son títol ja indica, l' autor comenta un centenar de refrans catalans, fentho alguns d' ells ab molt bona sombra, com per exemple, aquest:

«Diu que á la taula y al llit
se ha de anar al primer crit.
Cert seria, qui açó ha escrit,
dropo y golafre.»

Y així podríem citar-ne una dotzena més; pero la major part decauen y no tenen la mateixa gracia. Hauria sigut convenient que l' autor hagués fet una tria y en lloch de cent refrans nos n' hagués donat una cinquantena de bons, puix ara aquestos queden ofegats pels dolents.

IGNASI IGLESÍAS.—*Fructidor*.—Drama en quatre actes.—Barcelona 1897.

Aquest drama elegantment imprés en la Tipografia «L' Avenç», sense haver sigut representat avans, pertany á la nova escola á quina vanguardia figura en Zola. No volém dir ab açó que l' Iglesias s' embrutexe convertint al home en bestia, ho, les passions dels seus personatges se presenten revestides de sentiments superiors que sembla disculpen la mala obra. Aquella Ramona qui abandona al seu marit pera fugir ab un altre de qui havia tingut una filla, está tan ben presentada, que per si sola ja forma 'l drama; la lluyta que sosté entre 'l deber d' esposa y l' amor de mare, es obra digne de un gran dramaturch. Hi ha escenes tretes de les classes jornaleres, que son veraders quadros arrencats del natural y que á les taules produhrien gran efecte; els personatges son també jornalers, pero quasi tots ells mostren una perversió de costums y caràcter contraris á la moral cristiana.

E. GUANYABÉNS. *Alades*.—Barcelona, Tip. L' Avenç, 1897.

En Guanyabéns se 'ns presenta en ses *Alades* com á un perfecte conexedor del cor humá y de les seues miseries y concupiscencies; en la major part de poesies fueteja de valent á aquestos essers miserables incapassos de conexas les aspiracions de un cor noble, y açó 'l porta moltes vegades fins al sarcasme; els *Glops de fel* acrediten realment llur títol. En les *Pinzellades* se 'ns presenta baix un altre aspecte mes tendre: *L' avi* es una pinzellada de má mestre, y la *Vesprada*, *El pás del tren* y sobretot *La nit de Sant Joan* y *El ball dels ceps*, son unes descripcions molt encantades hon se trasllueix el gust modernista moderat de l' autor; no pot dirse lo mateix d' aquell *Extasi* que arriba

á fer mal d' aures y després de tot un se queda... á les fosques.

De la lectura de *Alades* un queda convençut de que En Guanyabéns es un poeta delicat que no escriu pera embrutar paper, sino perque sent; te bon *sentit comú*, ayma la bona tradició y si 's presenta una mica exagerat es sols quan se dexe arrastrar per la nova escola modernista.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 19.

Mor á Calella lo professor de la Escola Municipal de Música de aquesta ciutat y distingit mestre compositor, En Frederich Serra.

—Per haver concedit lo Jurat ab lo vot en contra d' En Joaquim Vehils, lo segon premi al cor «Catalunya Nova», en lo Certámen de cors catalans celebrat á Tarragona, ab motiu de les festes que en honor de Sant Magí s' efectuen en aquella ciutat, la societat coral guanyadora del tercer premi, lo renuncia; catorze de les setze societats que prenen part en lo concurs també protestan del judici del Jurat y per fi los coristes de la «Catalunya Nova», son insultats en un del carrers de la mateixa població. Després de tot açó, lo coro susdit es aplaudit en un concert que doná en l' Ateneu Tarragoni.

Dia 20.

Acaba sos dies en lo barri de Sant Gervasi de Cassoles, lo Dr. Francesch Galí y Solá, Pvre. excelent llatinista y reputat professor.

Dia 21.

Los fills de Tarragona residents en aquesta ciutat, associats ab lo títol «Colonia Tarragonense» per celebrar la festa de son compatrici Sant Magí, organisan un ball en lo local de la societat, en lo que 's balla al só de gralles contractades al efecte en un poble del Camp de Tarragona. Celebrem la idea.

Dia 22.

Llegim en *La Veu del Montserrat* que lo clero jove del bisbat de Vich ha prés ab interés y zel, la restauració del cant litúrgich en tota sa puresa. Per aquí no ha faltat qui ha celebrat la ensenyança del cant plá reformat.

Dia 23.

La Diputació Provincial de Barcelona acordá colocar en lo despàig de la Secretaria, lo retrato del qui durant 30 anys fou gelosíssim secretari de aquella corporació, En Theodor Llavallol.

—A Sitges s' efectúa l' acte de fer entrega á un obrer pobre, que resulta pertener a la marineria d' aquella població, d' una casa construïda exprofés, en cumpliment del acort prés per la corporació municipal sitjetana, ja fá dos anys, de que cada any se 'n adjudicás una al pobre treballador que més digne se cregués d' esser recompensat.

Día 24.

En lo barri de Sans, la Lliga de Contribuyents réalisa solemnement la repartició de premis als autors concurrents al certámen oportunament convocat y que han resultat guanyadors. Es elegida, com oportunament digué lo distingit advocat D. Miguel Laporta en son molt aplaudit discurs de gracies, la bella senyoreta Na Joana Farnés, aprofitadísima dexeble de la classe de violí de la Escola Municipal de Barcelona, qui demostra devant nombrosa concurrència, ses excelents disposicions artístiques en un concert que en la susdita societat se doná al vespre.

Día 25.

Llegim que á Sitges s' assenyala ab gran ostentació lo siti hon s' ha d' axecar lo monument al pintor italiá Domenico Theotocopuli, el Grecco.

Notes curioses.

En los temps dels nostres avis se pot dir que no hi havia carrer que no tingués son sant patró y colocada sa imatge en una capella oberta en la paret d' una de les cases. En los que hi vivien los menestrals que 's dedicaven á una metexa professió, natural que tenien per sant de sa devoció al que n' era considerat com á protector del gremi. Y aquella imatge, ja fós d' una Mare de Deu, ja d' un Sant se pot dir que n' era la depositaria del esperit fraternal que regnava en aquell vehinat que volia conexas y saber qui s' hi ficava, y no demanava amples vies ab rengleres d' arbres de ben atapahida fullaraca porque l' estadant d' enfront no espiás lo que un feya ó dexava de fer.

Com tothom se conexia y los vehins feyen anys en una casa, s' establia entre ells una intimitat agradable que donava lloch á que, quan s' esdevenien certes circumstancies en una familia, com per exemple quan s' havia d' administrar los Sagraments á un de sos individuos, ó be havia passat d' aquest mon al altre, lo vehí més aprop contreya devers que may dexava de cumplir.

Y si en dies apurats s' ajudaven los uns als altres, tampoch faltaven los dies en que junts s' alegraven y reyen. Era un dels tals la diada del Sant del carrer, en que tots s' esmeraven en adornar la capella provehintla en abundancia de flors y ciris, guarnint lo carrer ab objectes de vistoses coloraynes que animaven la vista y alegraven lo cór. Carrer hi havia, que 'n havia portat aquest esperit de germanor fins á establir associacions en virtut de les quals se auxiliaven en les malalties, y un dia al any en que ja estava establert axis, sortien tots pera anar á passar un dia d' esbarjo al camp y á fer ses devocións á una ermita. Que ho digan sino los del carrer de la Espasería, anant per la primera Pasqua á la ermita del Coll y los de la Tapinería ananthi presidits d' un Sant Crist per la diada de Sant Pere ó al diumenge següent. Y quan en les vetlles del xafogós estiu, després d' haver sopat tothom sortia á pendre la fresca per esperar les 10. hora d' anar á retiro,

perque l' endemá també era *sant tornemhi*, al carrer se passava lo Rosari en armoniosa identitat de sentiments.

Sant Roch era un dels Sants de més devoció popular. Ne son testimonis encare les capelles en que 's venera sa imatge en los carrers d' en Roca y d' en Vidal y la de la plaça Nova. Sobre lo Sant Roch del carrer d' en Roca, hi ha lo recort de que en una bullanga, los revolucionaris la trossejaren, puix es de terra cuyta; y un vehí recullí tots los fragments y pacientment los aná ajuntant fins á reconstruir-la, y axis durant molts anys fou conservada en una casa del vehinat fins que per allá l' any 62, torná á ferseli la capella en que está colocada actualment.

En l' any 65 en que s' esdevingué lo cólera morbo, ningú d' aquell vehinat tingué por de la enfermetat epidémica y ningú marxá á fora y desde l' dia 16 de Agost fins al dia de Sant Narcís en que 's cantá lo *Tedeum*, tots los dies al vespre hi hagué Rosari cantat ab acompanyament d' armonium y cant dels *goigs* al Sant, y es cert y positiu que en aquell vehinat los metges no hi tingueren res que veure ab ningú. Per açó agrahts, l' endemá del diumenge en que 's cantá lo *Tedeum*, y foren benehides les actuals campanes Eularia y Honorata del rellotge de la catedral, los vehins del carrer d' en Roca organisaren una processó, portaren la imatge del patró al Pl y allí se cantá un solemne ofici y *Tedeum* com á penyora del agrahtment que sentien per no haver suferit la malaltia que tantes víctimes causá.

Los vehins de la plaça Nova també han sigut constants en tributar culte al gloriós advocat en tota classe de malalties epidémiques ó contagioses. D' uns quants anys á aquesta part s' esmeran en fer revivre l' esplendor antich de la festa de Sant Roch, de lo qual n' es encare testimoni aquella bandera dels darrers anys del sigle passat que presideix als vehins al anar á oir missa en la capella del Sant que hi ha á la Catedral.

Ningú ignora que aquelles torres circulars que hi ha en la entrada del carrer del bisbe, recort d' un dels portals del mes cercle enmurallat de Barcelona, hi havia fins bastant entrat lo segle actual una arcada sobre la qual hi havia una galeria oberta per medi de la qual se passava desde la casa del ardiaca al palau del bisbe; aquell portal estava dedicat á la Verge Santíssima, com la major part dels demés portals, y en aquella galeria hi tenia sa capella la Mare de Deu de Gracia, á qui tenien per patrona los bastaxos establerts á la plaça. Quan s' esdevenia la festa de St. Roch, la seva imatge era colocada en l' altar de la Mare de Deu y entre flors y llums tot lo dia era venerat allí per los piadosos vehins d' aquella part de Barcelona y tot lo poble, durant lo matí, acudia á la plaça Nova á oir alguna de les misses que 's celebraven en aquella elevada capella.

Pero vingueren los francesos y després aquells qui ab tot y haver consignat en aquella *Pepita*, com havem dit algún altre colp, que la Religió Católica Apostólica Romana, única verdadera seria sempre la d' Espanya, y feren tapar totes les capelles, algunes de les quals encare conservan emparedada l' imatge, com s' ha trobat en una de les cases de la plaça del Angel, y lo culte popular als Sants dels carrers casi dexá d' esser, lo mateix que l' esperit de fraternitat que regnava en los vehinats.

RAMÓN N. COMAS.